

ประกาศ เรื่องลำดับชั้นยศใน กรมมหาดเล็ก

ด้วยลำดับชั้นยศข้าราชการใน กรมมหาดเล็ก และ กรมชั้นที่ได้นำมาใช้มาแล้วยังเป็นการเข้าใจยากอยู่บ้าง เช่น ยศซึ่งเทียบกันยศชั้นนายพันโท ใน กองทัพบกใน กรมมหาดเล็กใช้ชื่อว่า “นายเวร” ซึ่ง มักทำให้เป็นที่สงสัย เพราะศัพท์นายเวรนี้ ใช้อยู่ใน กรมอื่น ๆ เป็นนามเรียกตำแหน่ง ดังนั้นเป็นต้น จึงทรงพระราชดำริเห็นว่า สมควรที่จะเปลี่ยนแก้ไขความสงสัยเช่นนี้ แต่เมื่อมิให้เป็นการขัดขาดจากราชประเพณีโบราณที่รู้จักกันอยู่แล้วนั้นทีเดียว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ลำดับชั้นยศเป็นระเบียบใหม่ดังต่อไปนี้

ยศมหาดเล็ก	เทียบยศทหารบก
๑ จางวางเอก	๑ นายพลเอก
๒ จางวางโท	๒ นายพลโท
๓ จางวางตรี	๓ นายพลตรี
๔ หัวหมื่น	๔ นายพันเอก
๕ รองหัวหมื่น	๕ นายพันโท
๖ จำ	๖ นายพันตรี
๗ หุ้มแพร	๗ นายร้อยเอก
๘ รองหุ้มแพร	๘ นายร้อยโท
๙ มหาดเล็กพิเศษ	๙ นายร้อยตรี

ยศมหาดเล็ก	เทียบยศ ทหารบก
๑๐ มหาดเล็กดำรง	๑๐ ทำการ นายร้อยตรี
๑๑ พันจ่าเด็กชา	๑๑ จ่านายสิบ
๑๒ พันเด็กชาเอก	๑๒ นายสิบเอก
๑๓ พันเด็กชาโท	๑๓ นายสิบโท
๑๔ พันเด็กชาตรี	๑๔ นายสิบตรี
๑๕ เด็กชา	๑๕ พลทหาร

อนึ่ง เพื่อความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง ขอชี้แจงว่า ผู้ที่รับพระราชทานยศตั้งแต่ชั้นที่หมายเลข ๑ จนถึงเลข ๙ ในตารางข้างบนนี้ นับว่าเป็นข้าราชการชั้นสัญญาบัตรทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นผู้ที่จะมียศชั้น ๑ ขึ้นไปใน ๙ ชั้นนั้นได้ก็แต่โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งแต่งตั้งให้ และเมื่อได้ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงจะนับว่าได้มียศตามประกาศ กุศลบุตรผู้ที่ได้ทุกอย่างแล้ว ถวายดอกไม้นับเทียบ ถวายตัวเป็นมหาดเล็กแล้ว จะเรียกคนว่า "มหาดเล็กพิเศษ" ที่เดียวกันหาได้ไม่ จะใช้ได้ก็แต่เพียงคำว่า "มหาดเล็ก" อยู่ข้างท้าย นาม ของ ตนเอง เท่านั้น

ส่วนชั้นมหาดเล็กดำรงนั้น คือผู้ที่ได้เข้ารับราชการประจำอยู่ ในตำแหน่งใดตำแหน่ง ๑ ซึ่งเป็นตำแหน่งสำหรับชั้นสัญญาบัตร แต่

เล่ม ๓๑ หน้า ๒๕๔๑ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๔๕๗

ยังอยู่ในระหว่างฝึกหัดราชการ ยังมีได้รับพระราชทานยศเป็นมหาดเล็ก
พิเศษ

ส่วนชั้นพันจ่าเด็กชา และ พันเด็กชานัน ไม่ต้องทูลเกล้า ฯ ถวาย
คอกไม้ รุปเทียน ถวายตัว เป็น แต่ ผู้ที่เลื่อน ชั้น ขึ้น มา จาก พวก เด็กชา
หรือ ซึ่ง สมัย เข้า รับ ราชการ โดย จำเพาะ ตำแหน่ง สำหรับ ข้าราชการ ชั้น
ประทวน เป็น ข้าราชการ ชั้นประทวน และ อธิบดีผู้บังคับบัญชา กรม เป็น
ผู้ เลื่อน และ เสนอนาม ขึ้น ไป ยัง ฎีกา จางวาง กรม มหาดเล็ก เมื่อ ฎีกา จางวาง
เห็นสมควรแล้ว จึงออกคำสั่ง ประทับ พระราชบัญชา จรพระนารายณ์บรรทมดินธู
ตัง อีก ชั้น ๑ และ การ ถอด ข้าราชการ ชั้น พันเด็กชานัน ก็ พระราชทาน
อำนาจ ให้ ฎีกา จางวาง กระทำได้ โดย ออกคำสั่ง ประทับ พระราชบัญชา
พระนารายณ์บรรทมดินธู เหมือน กัน

ส่วน ผู้ที่ เรียกว่า เด็กชานัน คือ บุคคล จำพวก ที่มิได้ ถวายตัว เป็น
แต่ รับ ดิน จ้าง ทำการงาน ใน กรม มหาดเล็ก และ กรม สมทบ เช่น การ
ยกขน การ บัดกวาด การ เลี้ยง ม้า เป็นต้น

ให้ กรม มหาดเล็ก และ กรม สมทบ ใช้ระเบียบ ลำดับยศ ดัง กล่าว มา แล้วนี้
ตั้งแต่วันที่ ประกาศมานี้ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

แจ้งความ กระทรวงมูรธาธร

กำหนด ราคา หนังสือพิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา

ขอแจ้งความให้ทราบทั่วกันว่า ด้วย หนังสือพิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา